

SteinsBelang

Algemene beschouwingen
programmabegroting

2025 - 2028

Inleiding

Geachte voorzitter, college, collega raadsleden en inwoners van Stein hier aanwezig, of deze raadsvergadering volgend via Stein Lokaal. Als fractie Steins Belang spreken wij eerst een woord van dank uit aan allen die hun steentje hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de programmabegroting 2025 - 2028. Voornoemde stukken worden goed leesbaar en netjes verzorgd gepresenteerd. Hiervoor onze dank.

Als Fractie Steins Belang geven wij ook graag onze visie op de voorliggende meerjarige programmabegroting. Mijn collega raadslid *John Cleuters* en ik - *Noud Claessens* - zullen de algemene beschouwingen voor onze rekening nemen.

Kijkend naar de voorliggende programmabegroting wil Steins Belang stilstaan bij de volgende hoofdthema's;

- Financiën
- Stein; een betaalbare woongemeente
- Wonen in Stein
- Leven in Stein
- Energie in Stein
- Leren in Stein

1: Financiële positie gemeente

Voorzitter, in de begroting kunnen we lezen, dat we als gemeente in een uitdagende financiële situatie terecht komen waarin we te maken hebben met een financieel ravijn voor de jaren 2026 t/m 2028. De door het Rijk ingezette nieuwe financieringssysteem van het Gemeentefonds leidt ertoe, dat bijna alle gemeenten in Nederland een niet sluitende begroting zullen voorleggen.

Alle gemeenten hebben aan de overkoepelende organisatie van de gemeenten, het VNG, meermaals aangegeven dat dit structureel probleem vooral voortkomt uit de inkomstenkant vanuit het rijk. Plat gezegd; Den Haag wil dat de gemeenten steeds meer en steeds complexere taken uitvoeren, maar wilt hier tevens niet de volle mep voor betalen. In aanloop naar deze begroting hebben wij bij de bespreking van de kadernota reeds aangegeven om het advies van de VNG te volgen.

Het advies is kort samengevat om enkel een sluitende begroting voor het jaar 2025 te presenteren en de jaren 2026-2028 niet sluitend. Dit om zodoende aan Den Haag het probleem van de financiële tekorten zichtbaar te maken.

Voorzitter, als we kijken naar de begroting kunnen we concluderen dat het college zich gehouden heeft aan de opdracht verstrekt door de raad. Maak het structurele tekort zichtbaar. De begroting is nu meerjarig niet sluitend, namelijk;

- 2025 | 881.000 euro
- 2026 | - 1.586.000 euro
- 2027 | - 555.000 euro
- 2028 | - 679.000 euro

Voorzitter, als we nu als fractie Steins Belang naar de toekomst kijken dan baart

dit toch wel zorgen, want voor het jaar 2026 zal een sluitende begroting moeten worden ingediend bij de provincie. Op dit moment is deze +/- 1,5 miljoen euro negatief.

In de meerjarenbegroting kunnen we lezen dat er verschillende oplossingsrichtingen zijn om dit tekort terug te dringen. Als fractie kunnen wij op dit moment nog geen oordeel vellen over de oplossingsrichtingen, omdat deze voor ons nog niet concreet genoeg zijn. Het is goed om te lezen dat de gevolgen per oplossingsrichting in de kadernota 2026 nog beter in kaart gebracht gaan worden.

Wij zijn wel van mening dat wij als raad in dit proces maximaal de tijd moeten nemen. Als we nu al kiezen om zaken aan te passen en Den Haag komt toch met de pegels over de brug, dan heeft dit een negatief effect op onze gemeente. Je komt immers niet als betrouwbare partner over als je eerst gaat bezuinigen en die bezuiniging daarna weer doodleuk terugdraait.

Als fractie Steins Belang zijn we van mening dat we, ook kijkende naar de mid-term review van het bestuursakkoord 'Duurzaam bouwen met vertrouwen', in de afgelopen jaren te veel hebben opgebouwd om nu deze positieve lijn te laten stageren door toedoen van Den Haag.

In 2023 is een traject van doorontwikkeling van de organisatie opgestart, die medio dat jaar heeft geleid tot een nieuwe vastgestelde missie en visie van de organisatie. Om de gemeente Stein toekomstbestendig te houden, dient er flink te worden geïnvesteerd in de organisatie. Vertaald in budget betekent dat 1.360.000 euro in 2025, oplopend tot 1.490.000 euro in 2028. Verdere temporiseren in dit traject door toedoen van Den Haag vinden wij onwenselijk.

2: Stein; een betaalbare woongemeente

Voorzitter nogmaals; de gemeente Stein staat er op financieel gebied redelijk positief voor en dat willen wij graag zo houden! Wij vinden dat de inwoners van Stein hier ook van moeten profiteren. Daarom streeft Steins Belang ernaar de belastingdruk in onze gemeente, in lijn met de voorafgaande jaren, zo laag mogelijk te houden.

Als we kijken naar de voorliggende begroting dan kunnen we concluderen dat de woonlasten voor de burger ietsje stijgen ten opzichte van het vorige jaar. Ondanks die stijging liggen de lasten voor de inwoners van Stein op het gemiddelde niveau van de provincie Limburg.

Wat we wel constateren is dat het riooltarief stijgt met 4 procent (circa 8 euro). Als we kijken naar de huidige weersomstandigheden en de onstuimige weeruitschieters, dan is het niet meer dan normaal dat wij, om verdere problemen in de toekomst voor te zijn, ons rioolnetwerk aanpassen. Het is dan ook goed om te lezen dat we in de Kelderstraat en Brugstraat maatregelen gaan treffen om de regelmatig terugkerende wateroverlast te verminderen. Wat we ons bij Steins Belang tevens afvragen is of er ook gekeken zal worden naar een oplossing voor de terugkerende wateroverlast in Catsop?

3: Wonen in Stein

Voorzitter, Stein heeft door vergrijzing en vertrek van jongeren uit onze gemeente op dit moment te maken met bevolkingskrimp. Daarnaast zit de woningmarkt in Stein nog steeds vast en is er schijnbaar nog weinig dynamiek in deze markt. Vraag en aanbod lijken nog steeds ver uit elkaar te liggen en ook in Stein is de huizenprijs relatief hoog.

In 2023 hebben wij als raad de Woonzorgvisie voor 2023 - 2028 vastgesteld. In de woningzorgvisie zijn concrete woningbouwplannen opgenomen die verder uitgevoerd zullen worden vanaf 2025. Voor 2025 staan in het woningbouwprogramma voor de gemeente Stein 12 woningbouwprojecten op de rol o.a. *'Mijn Nieuwdorp'* en *'Bramert Noord fase 1'*. Wel moet hierbij de kanttekening gemaakt worden, dat de feitelijke bouw niet overal in 2025 zal starten.

Als fractie Steins Belang zijn we van mening dat de Gemeente Stein flink aan de weg timmert om de toekomstige transitieopgave op het gebied van wonen vorm te geven. Wij vinden het dan ook op de plaats om hiervoor een welgemeend compliment uit delen. Ga vooral zo door!

We hebben verder in de begroting kunnen lezen dat het oorspronkelijke idee om de oude zwembad locatie in de Dieterenstraat te betrekken bij de brede woonzorgontwikkeling in het Centrum van Stein met de huidige partners helaas niet haalbaar is gebleken. Voorzitter, dit vinden wij een gemiste kans. In de kern Stein is er een duidelijke behoefte aan woningen voor ouderen met een eventuele zorgbehoefte en de locatie aan de Dieterenstraat is ons inziens een perfecte locatie in de Kern Stein om iets mogelijk te maken voor deze steeds groeiende doelgroep. Als deze doelgroep de mogelijkheid krijgt om door te stromen, dan ontstaan er nieuwe kansen voor jongeren, starters en doorstromers.

Het is dan ook goed om te lezen, dat het college de handschoen nog niet in de ring heeft gegooid en in het najaar van 2024 gaat starten met een nieuwe centrumverkenning met meer focus op de zwembadlocatie. Wel wordt er een kanttekening geplaatst dat er voldoende ambtelijke inzet beschikbaar moet zijn. Onze vraag aan het college luidt: Is er voldoende ambtelijke capaciteit voor handen om dit belangrijke woningbouwproject op schema te houden?

4: Leven in Stein

Als fractie kijken we allereerst naar het Sociaal Domein. Voorzitter, meer dan 30% van onze begroting wordt aangewend voor het Sociaal Domein. Dit is ongeveer 33 miljoen euro voor het jaar 2025. Wij vinden het belangrijk dat er grip en overzicht is op de uitgaven die gedaan worden.

Voorzitter, het baart onze fractie wel zorgen hoe en óf we ons sociaal systeem in Nederland in de toekomst in stand kunnen houden. We zien landelijk, maar ook in Stein dat er handjes te kort komen in zowel de uitvoering van de zorg, als de mensen die de indicaties afgeven. Graag ontvangen wij een reactie vanuit het college hoe er in de gemeente Stein wordt omgegaan met deze problematiek.

Voorzitter, de kosten voor de WMO zijn moeilijk vooraf te voorspellen, omdat het aantal mensen dat gebruik maakt van de WMO moeilijk in te schatten is. Daarom begrijpen wij ook dat er een flexibele benadering zal worden gebruikt.

De decentralisatie van de jeugdzorg bezorgt daarnaast bijna elke gemeente sowieso al problemen. De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdzorg en betaalt dan ook de rekening hiervan. Grote jeugdzorginstellingen kunnen niet meer op een financieel verantwoorde manier de zorg aan elk kind bieden en hierdoor belanden deze kinderen tussen wal en schip. Bij de gemeenten worden dan ook door de jeugdzorginstellingen voor extra middelen gevraagd. Echter deze middelen zijn er niet, omdat Den Haag die weigeren te betalen. Wij hopen dat de landelijke politiek nu eens echt zijn verantwoordelijk gaat pakken in het dossier rond de jeugdzorg.

5: Energie in Stein

Voorzitter, op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie staan wij, vanwege de doelen uit het klimaatakkoord, voor uitdagende maar noodzakelijke opgaven. Toch hebben wij in Stein al de nodige vorderingen gemaakt. Op ongeveer 30% van de daken in onze gemeente liggen al zonnepanelen en Stein behoort hiermee in Limburg tot de koplopers. Dit is echter nog niet genoeg om aan de verwachtingen vanuit Den Haag te voldoen, maar ons inziens is het wel een goede start.

Als fractie Steins Belang is het ons niet duidelijk hoe en met welke snelheid de belangrijkste doelstelling van het klimaatakkoord 2030: 'de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990' gerealiseerd moet worden. Het zwalkend beleid uit Den Haag werkt hier ook niet aan mee; hard op het gas en vervolgens vol op de rem. Saldering afschaffen of toch maar niet? Enz. enz. De noodzakelijke langetermijnvisie ontbreekt en dit beleid wekt daardoor niet veel vertrouwen.

De belangrijke vraag bij wie het prijskaartje voor deze transitie komt te liggen is nog onduidelijk. Wij zijn van mening dat de gemeente Stein geen koploper op het gebied van duurzaamheid hoeft te zijn, maar wij moeten wel onze verantwoordelijkheid durven nemen.

6: Leren in Stein

Voorzitter, we komen bij het laatste onderwerp. Onderwijs is een kernpunt dat bijdraagt aan de leefbaarheid van onze gemeente. Als Steins Belang zien wij investeringen in onderwijs dan ook als een investering in de toekomst van onze jeugd.

De gemeente Stein is verantwoordelijk voor goede onderwijshuisvesting. De langetermijnvisie op onderwijshuisvesting is in het Integraal huisvestingsplan (IHP) vastgelegd.

Allereerst hebben wij als raad in 2023, mede door steun vanuit de fractie Steins Belang, positief besloten over *'de uitbreiding Groenewald'*. De nieuwbouw van *Groenewald* vordert gestaag en begint nu echt vorm te krijgen. Als fractie kunnen we dit proces samen met de omwonenden doormiddel van nieuwsbrieven, die door Groenewald en de aannemer worden gepubliceerd, volgen. Als fractie vinden wij deze manier van communiceren zeer positief en duidelijk. Ook is er een app beschikbaar, waardoor je de actuele stand van zaken kunt volgen. Via de app kunnen ook meldingen aan de aannemer worden gedaan. Dit vinden wij een voorbeeld van informeren en communiceren die ook voor aankomende projecten kan worden gebruikt.

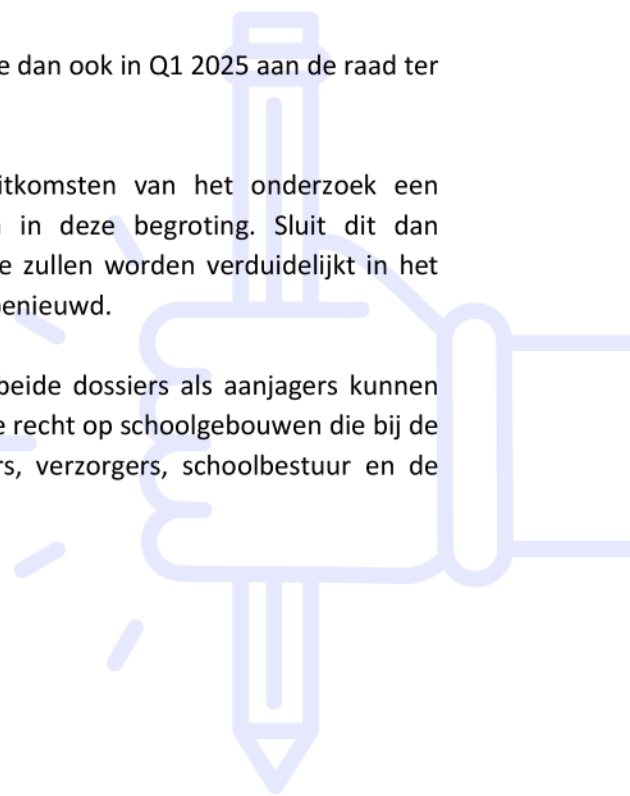
Voorzitter, op dit moment heeft vooral de huisvesting van openbare school *'de Maaskei Urmond'* onze volle aandacht. De ruimtelijke situatie op deze school is namelijk problematisch. Het kan zo niet langer, aan deze situatie moet op korte termijn wat gebeuren. Steins Belang heeft daarom op 14 december 2023 een motie ingediend met als strekking het loslaten van de oorspronkelijke planning van het IHP, om zodoende de business case *'Ruimtelijke situatie De Maaskei Urmond'* niet in 2026, maar al in 2025 aan de raad voor te leggen. Uit het onderzoek van de business case zijn een tweetal keuzes mogelijk;

- Uitbreiding of renovatie van het huidige gebouw.
- Vervangende nieuwbouw.

Wij vinden het uitstekend om te lezen dat de business case dan ook in Q1 2025 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Verder kunnen wij lezen dat vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek een investeringskrediet van 5.000.000 euro is opgenomen in deze begroting. Sluit dit dan alternatieve investeringsvormen uit? Nee voorzitter, deze zullen worden verduidelijkt in het eindrapport van deze business case. Hiernaar zijn wij erg benieuwd.

Wij zijn er als fractie Steins Belang trots op, dat wij in beide dossiers als aanjagers kunnen fungeren. De schoolgaande jeugd van Stein heeft tenslotte recht op schoolgebouwen die bij de tijd zijn. Goed onderwijs maken wij samen, met ouders, verzorgers, schoolbestuur en de gemeente Stein.

Slotwoord

Bedankt voor uw aandacht. De tekst van onze beschouwingen wordt op onze website van Steins Belang ter openbare kennisgeving gebracht [www.steinsbelang.nl].

© Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Steins Belang door anderen worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd. Fotocredits: Gemeentehuis Stein door 'Vandersanden'. Overige stockfoto's van Canva.